

Bruxelles, 23. studenoga 2021.
(OR. en)

14276/21

IPCR 147
AG 106
RELEX 1011
JAI 1287
PROCIV 153
CSDP/PSDC 605
COCON 75
COTER 156
HYBRID 72
SAN 698
MI 878
CYBER 306

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	14088/21 + REV 1
Predmet:	Zaključci Vijeća o unapređivanju pripravnosti, sposobnosti za odgovor i otpornosti na buduće krize

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o unapređivanju pripravnosti, sposobnosti za odgovor i otpornosti na buduće krize, usvojeni na 3829. sastanku Vijeća (opći poslovi) 23. studenoga 2021.

**ZAKLJUČCI VIJEĆA O UNAPREĐIVANJU PRIPRAVNOSTI, SPOSOBNOSTI ZA
ODGOVOR I OTPORNOSTI NA BUDUĆE KRIZE**

1. U lipnju 2021. Europsko vijeće pozvalo je predsjedništvo da u okviru Vijeća nastavi s radom na unapređivanju naše zajedničke pripravnosti, sposobnosti za odgovor i otpornosti na buduće krize te na zaštiti funkcioniranja unutarnjeg tržišta. Na neformalnom sastanku u srpnju 2021. u Brdu ministri i ministrice europskih poslova podržali su napore predsjedništva usmjerene na opsežniji odgovor na krize.
2. Tijekom svoje povijesti Europska unija suočila se s brojnim krizama te je postupno provodila političke i institucijske promjene osmišljene za unapređivanje svoje sposobnosti za suočavanje s budućim krizama. Krize postaju sve složenije, prekogranične i višedimenzionalne te stoga mogu imati sve negativniji učinak na EU, njegove države članice i njihove građane.
3. Uspostava aranžmana za integrirani politički odgovor na krizu (IPCR) 2013., pod nadzorom COREPER-a, već je bio važan korak prema podupiranju sveobuhvatne osviještenosti o stanju i doprinošenju kohezivnom donošenju odluka na političkoj razini EU-a kao odgovoru na velike, međusektorske krizne situacije, što je na korist EU-a i njegovih država članica. Međutim, odgovor na krize treba razvijati, među ostalim i stjecanjem pouka iz uspjeha i nedostataka utvrđenih nakon kriza, osobito iz aktivacija IPCR-a u okviru aktualne migracijske krize i krize uzrokovane bolešću COVID-19. Unaprijeđena međusektorska i prekogranična koordinacija, suradnja među državama članicama te potpora na razini EU-a ključne su za djelotvoran odgovor na krize u interesu europskih građana i uz potpuno poštovanje nacionalnih nadležnosti i nadležnosti EU-a. Odgovor EU-a na buduće krize također bi se trebao temeljiti na postojećim mehanizmima prekogranične suradnje na svim razinama te ih prema potrebi jačati, a trebao bi i u potpunosti poštovati načela vladavine prava, demokracije i temeljnih prava.

4. Mnoge nedavno stečene pouke proizišle su iz pandemije bolesti COVID-19. Unatoč nedostacima EU se uspješno nosi s krizom, i to zahvaljujući koordinaciji i solidarnosti. Iako su uočeni nedostaci u pogledu pripravnosti i odgovora na međusektorske krize, naš odgovor na pandemiju dokazao je da je suradnja nužna i da donosi dodanu vrijednost. Posebno istaknuti primjeri vrijednosti suradnje na razini EU-a uključuju primjenu konzularne suradnje i koordinacije EU-a za uspješnu repatrijaciju, koju su izvršile države članice uz potporu ESVD-a i Mehanizma Unije za civilnu zaštitu (UCPM), državljana EU-a koji se nisu mogli vratiti iz inozemstva zbog ograničenja putovanja uzrokovanih krizom, uspješno donošenje i uvođenje digitalne potvrde EU-a o COVID-u, kao i uglavnom pozitivni rezultati u području proizvodnje, nabave i dijeljenja cjepiva. Privremene mjere na razini EU-a u pogledu gospodarskog upravljanja te upravljanja europskim sredstvima i njihove fleksibilne upotrebe bile su ključne za očuvanje otpornosti i olakšavanje oporavka gospodarstava država članica.
5. U budućnosti EU također mora biti spreman za suočavanje s akutnim krizama drukčije prirode, koje bi mogle biti višedimenzionalne, hibridne, imati kaskadne učinke ili koje bi se mogle pojaviti istodobno. To će zahtijevati bolje međusektorsko i prekogranično upravljanje krizama, uključujući analizu rizika i strateško predviđanje za bolje anticipativno djelovanje, prevenciju, pripravnost i odgovor, u okviru pristupa kojim se obuhvaćaju sve opasnosti, kako bi se prikupile informacije za dugoročno djelovanje radi izgradnje otpornosti na izazove. Vijeće bi trebalo redovito preispitivati dostupne mehanizme EU-a, uključujući njihovu interakciju s globalnim mehanizmima, kako bi se osiguralo da i dalje odgovaraju svojoj svrsi.

Jačanje pripravnosti i međusektorskog odgovora na krizu

6. Nastavak djelovanja EU-a, njegovih institucija i tijela nadležnih za donošenje odluka mora biti zajamčen i u vremenima krize. U tom pogledu kriza uzrokovana bolešću COVID-19 pokazala je da Vijeće, uz potporu COREPER-a te u bliskoj suradnji s Komisijom i Europskom službom za vanjsko djelovanje, ima središnju ulogu, osobito u pogledu osiguravanja djelotvorne, dosljedne i horizontalne političke i strateške koordinacije među državama članicama. U tom pogledu aranžmani za IPCR znatno su doprinijeli pravodobnoj koordinaciji i odgovoru pod nadležnošću COREPER-a.

7. U budućnosti će se povećati važnost međusektorske i prekogranične koordinacije odgovora na krizu i političkog usmjeravanja. COREPER će i dalje imati ključnu ulogu u pripremi za takve krize i odgovoru na njih. Konkretno, trebalo bi izvući pouke iz prošlih kriza o tome kako bi se rad Vijeća mogao dodatno poboljšati i kako bi mogao postati učinkovitiji, među ostalim u pogledu potrebe za uspostavom plana s fleksibilnim i prilagodljivim smjernicama i postupovnim pravilima za usmjeravanje reakcije EU-a i njegovih država članica u slučaju krize, uz poštovanje načela supsidijarnosti i izbjegavanje nepotrebnog administrativnog opterećenja. Važno je napomenuti da bi se države članice uz provedbu instrumenata EU-a trebale obvezati i na provedbu nacionalnih mjera dogovorenih u Vijeću i koordiniranih na razini EU-a, prema potrebi uzimajući u obzir nadležnosti država članica.
8. Međuinstitucijska suradnja i transparentnost trebale bi pomoći da se izbjegne umnožavanje foruma i preklapanje aktivnosti. U tom pogledu od ključne su važnosti strukturirana razmjena informacija i zajednička informiranost o stanju na razini Vijeća putem aranžmanâ za IPCR te u bliskoj suradnji s Komisijom i Europskom službom za vanjsko djelovanje. Djelotvoran odgovor na krizu zahtijevat će i daljnji razvoj sigurnih i digitalnih sredstava komunikacije.
9. Nadalje, unaprijeđena strateška komunikacija i komunikacija u kriznim situacijama te borba protiv dezinformiranja, manipulacije informacijama i uplitanja od ključne su važnosti za podupiranje mjera i odgovora na krize te za osiguravanje povjerenja javnosti.

10. Proaktivna pripravnost na krizu zahtijeva predviđanje, redovito preispitivanje i prognoziranje rizika, utvrđivanje učinaka koje ti rizici mogu imati na različite sektore u pojedinačnim državama članicama i u susjedstvu te utvrđivanje načina na koje se ti učinci mogu najbolje ublažiti i otkloniti. Već su poduzeti važni koraci za poboljšanje predviđanja i kapaciteta za prognoziranje rizika na razini EU-a, posebno putem mreže za predviđanja na razini EU-a, najnovijih revizija zakonodavstva o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu (UCPM) te jačanja sustava rescEU i Koordinacijskog centra EU-a za odgovor na hitne situacije (ERCC). Plan za pripravnost i upravljanje krizama u području migracija namijenjen je poboljšanju osviještenosti o stanju i ranog upozoravanja u području migracija, među ostalim u pogledu instrumentalizacije migranata u političke svrhe. Kapaciteti na razini EU-a za podupiranje i dopunjavanje napora država članica u području prevencije i pripravnosti za odgovor na krizu bilo koje vrste trebali bi biti usmjereni na područja u kojima je zajednički europski pristup učinkovitiji od zasebnih nacionalnih mjera. U tom kontekstu Vijeće ujedno izražava zadovoljstvo u vezi s nedavno osnovanom mrežom glavnih direktora kriznih centara država članica jer ta mreža služi kao alat za razmjenu informacija i stručnog znanja među direktorima.

Izgradnja i praćenje otpornosti te smanjenje ovisnosti

11. EU i jedinstveno tržište ozbiljno su pogođeni ograničenjima ponude i potražnje, kao i graničnim kontrolama uvedenima kako bi se ograničilo širenje virusa nakon izbivanja bolesti COVID-19. Pandemija je istaknula potrebu za suradnjom kako bi se ojačala otpornost jedinstvenog tržišta na poremećaje, uključujući ključne lance opskrbe i gospodarske sektora EU-a, kao što su sektori lijekova, medicinskih proizvoda i poluvodiča, uzimajući u obzir i situaciju prekograničnih zajednica i vrlo bitnih tranzitnih regija. S obzirom na presudnu ulogu koju jedinstveno tržište ima za EU, Vijeće naglašava da bi mjere povezane s krizom trebale biti privremene, razmjerne i u potpunosti koordinirane, a cilj bi im trebao biti što brži nastavak normalnog funkcioniranja jedinstvenog tržišta, uključujući slobodno kretanje osoba, robe, usluga i kapitala, kako je predviđeno Ugovorima.

12. Kako bi se osiguralo snažno, otporno i potpuno funkcionalno jedinstveno tržište, potrebno je poduzeti odgovarajuće mjere za jačanje konkurentnosti i otpornosti industrije Europske unije, kao i za uklanjanje strateških ovisnosti. Osim toga, pri ažuriranju industrijske strategije za Europu uzimaju se u obzir iskustva stečena tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19. Komisijino izvješće o strateškim predviđanjima za 2021. također je doprinos u tom pogledu. Ubrzavanje oporavka zahtijevat će trajna i ciljana javna i privatna ulaganja, uz istodobno održavanje fiskalne održivosti.

Sljedeći koraci

13. Vijeće za opće poslove redovito će se vraćati pitanju unapređivanja naše zajedničke pripravnosti, sposobnosti za odgovor i otpornosti na buduće krize.
14. Ono potiče Komisiju i ESVD da dostave daljnje informacije o dodatnim poukama stečenima tijekom pandemije bolesti COVID-19 kako bi se odgovorilo na krize koje nisu povezane sa zdravljem.
15. Aranžmani za IPCR pokazali su se fleksibilnim i korisnim instrumentima za rješavanje neposrednih izazova u kriznim situacijama. Kako bi se osiguralo da mehanizam Vijeća za odgovor na krizu i dalje odgovara svojoj svrsi, Vijeće će do lipnja 2022. preispitati treba li aranžmane za IPCR poboljšati ili ojačati, posebno u području predviđanja i pripravnosti, uzimajući u obzir pouke stečene tijekom aktivacije IPCR-a u okviru migracijske krize i pandemije bolesti COVID-19, kao i prethodne vježbe upravljanja krizama te relevantna iskustva na razini država članica koja treba uzeti u obzir u raspravama u okviru Vijeća. To uključuje razmatranje načina za bolje uključivanje nacionalnih struktura za upravljanje krizama, u skladu s pravilima i postupcima Vijeća.

16. Kako bi se unaprijedila otpornost na krize, pripravnost i otpornost, Vijeće među ostalim:

U pogledu otpornosti:

- prepoznaje važnost pristupa koji se temelji na dokazima za razvoj ciljeva Unije u pogledu otpornosti na katastrofe do kraja 2022., uzimajući u obzir najbolje prakse i pouke iz postojećih nacionalnih i međunarodnih okvira za otpornost,
- pozdravlja preglede pokazatelja otpornosti koje je izradila Komisija, koje bi trebalo dodatno razraditi zajedno s državama članicama, kao novi i dopunski alat za praćenje otpornosti,
- pozdravlja namjeru pokretanja Mreže znanja Unije u području civilne zaštite u prosincu 2021. i poziva Komisiju da je, u bliskoj suradnji s državama članicama, uključi u ciljeve Unije u pogledu otpornosti na katastrofe, preispitivanje rizika i izgradnju scenarija,
- podsjeća na to da je potrebno ostvariti napredak u radu u području unapređivanja otpornosti kritičnih subjekata i sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava,
- ističe da je važno zajamčiti daljnje korake u vezi s Komunikacijom Komisije o industrijskoj strategiji, osobito putem jačanja otpornosti jedinstvenog tržišta i rješavanja pitanja ovisnosti,
- pozdravlja aktualne napore usmjerene na ambiciozan i ostvariv Strateški kompas o sigurnosti i obrani.

U pogledu pripravnosti:

- sa zanimanjem očekuje godišnje izvješće Komisije o stanju pripravnosti, u kojem bi trebalo uzeti u obzir nacionalne nadležnosti i koje bi trebalo uključivati informacije o dostupnim kapacitetima, alatima, vještinama i izradi scenarija te doprinijeti raspravama o politikama na strateškoj razini, među ostalim o prekograničnim aspektima,

- poziva na dosljedniju provedbu različitih politika EU-a u području pripravnosti i vježbi, uključujući one u okviru aranžmana za IPCR,
- izražava zadovoljstvo naporima poduzetima za uspostavu europske zdravstvene unije, kao i tijela za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (HERA) te poziva na jačanje uloge država članica u upravljanju HERA-om, kao i na suradnju između Unije i Svjetske zdravstvene organizacije,
- sa zanimanjem očekuje da Komisija dostavi plan za nepredvidive situacije u području prometa, koji je Vijeće zatražilo 23. listopada 2020.,
- pozdravlja plan za nepredvidive situacije koji je predstavila Komisija u vezi s opskrbom hranom i sigurnošću hrane u vremenima krize,
- naglašava važnost daljnjeg razvoja EU-ova okvira za upravljanje krizama u području kibersigurnosti i učinkovitog odgovora na razini EU-a na kiberincidente i kiberkrize velikih razmjera.

U pogledu odgovora na krize:

- preporučuje dodatni rad na poboljšanju aranžmana Vijeća za odgovor na krizu, kao i općeg političkog usmjeravanja i koordinacije,
- pozdravlja ulogu Komisijina Koordinacijskog centra za odgovor na hitne situacije (ERCC), među ostalim u pružanju potpore djelotvornom predviđanju kriza i međusektorskoj operativnoj koordinaciji kao odgovoru na širok raspon kriza, u koordinaciji s drugim mehanizmima EU-a za odgovor na krize i u pružanju pomoći IPCR-u,

- prima na znanje rad Komisije na prijedlogu o Instrumentu jedinstvenog tržišta za hitne slučajeve (SMEI), čiji je cilj ublažavanje negativnih učinaka kriza na jedinstveno tržište, kao i rad na mogućoj reviziji Zakonika o schengenskim granicama,
 - naglašava, prema potrebi, važnost konzularne koordinacije i suradnje tijekom kriza i potrebu da se izvuku pouke iz odgovora na izbijanje bolesti COVID-19 i druge krize te očekuje predstavljanje prijedloga Komisije o reviziji direktive EU-a o konzularnoj zaštiti u 2022.,
17. Vijeće naglašava važnost jačanja suradnje s trećim zemljama u skladu s vrijednostima i načelima EU-a, posebno u susjedstvu EU-a, kao i s drugim međunarodnim organizacijama i partnerima u pogledu budućih kriza.
18. Vijeće sa zanimanjem očekuje da Europsko vijeće na sastanku u prosincu sagleda rad na upravljanju krizama i otpornosti.
-